

REDACTIA

Deak Ferenc-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

in Anstro-Ungaria:

an 20 cor.

an 10 "

an 5 "

luna 2 "

de Duminică pe an

4 coroane.

in România și străin-

pe an 40 franci.

scripse nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferenc-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 50

Breviari nefrancate nu se primesc

După șase ani de luptă.

Se împlinesc azi șase ani de când s-a părut întâiul număr al „Tribunei Poporului”. Câtă și ce luptă a trebuit să purtăm d'atunci încocoact, o știu prea bine cititorii și prietenii noștri. D'aceia nu înșirăm greutățile prin câte am trecut, ci trecem înainte, bizuindu ne și în viitor pe spriginul ce ni-s'a acordat în cei opt câți au susținut „Tribuna Poporului”.

Ne fimem însă datori să ne spunem cuvântul privitor la intențiunile din viitor.

Vom stărui, mai presus de toate, ca solidaritatea națională să se manifeste prin anume — fapte. De tîrgul de vorbe și de sect discutiuni, fie ele chiar „principiale”, credem că li-s'a urit tuturor.

Credincioși făgăduim că am făcut și potrivit principilor ce am enunțat în primul număr în prima noastră luptă ca din programul național să realizăm cât decît, păstrînd și mai departe politica de etape, cum s'a exprimat și Dr. Mihai în epistola din program a confrăților dela Orăștie. Nu ne vom baricada între forme rigide, știind că nici un program politic nu se poate realiza întreg și d'odată, ci vom concentra forțele asupra punctelor ce ni se par mai actuale.

În lupta noastră să aibă un rezultat mai practic și un răsunet mai impunător, vom stărui a se relua lupturile cu naționalitățile și credem a fi în posesia modalității cum să se ducă lupta cu puteri unite.

Intregitatea și unitatea statului ungar o privim ca o dogmă. Vom lupta însă cu întreaga forță în contra curentului detestabil de sovinișm intolerant ce dominează și în guvern și în societatea maghiară.

Așezămintele noastre bisericesti și culturale le privim de cel mai scump și scump al vieții noastre naționale și ca oamenii de moarte îi vom trata pe cei ce ating cu mînt sacrilege de ele.

Sora lui Leopardi.

Napoli este dorul tuturor călătorilor în Italia; Napoli este visul tuturor acelorora care nu au văzut-o și cea mai dulce amintire a fericitorilor care au putut încălca la razele aarelui său strălucitor. Și în adevăr, nici un oraș din lume nu are atîta farmec și atîta putere de atracțiune ca vechiața Atenoape. Coasta pe care se întinde e atât de dulce și provincia Campania e pură verde și pură recititoare, ear' golful neapolitan atît de larg și de rotund și de admirabil, încît nici mîna mîștră a lui Dumnezeu nu a mai construit un altul asemenea; și cerul e acolo atît de albastru și marea atît de vîșie, adierea zîfritului de lină și de dulce, ear' cătecele neapolitanilor răsună atît de tainic și duos în liniștea serilor iluminate de razele lunii scînteie din dosul lui Capodimonte, încît cu drept cuvînt se poate zice: Vedî Napoli e voi muri! Și farmecul și mîrirea acestor tablouri încântătoare sunt potențate prin veciștatea uriașului Vesuv, care de vremuri străvechi început zace și spatele Titanilor gârboviți și adăpostea în scobiturile dela Buwer, ear' din craterul său veșnic fumegător aruncă de 19 veacuri fîcără focului nestîna din sinul său clocoțit.

Și cum este astăzi așa a fost întotdeauna.

Împăratul August a stat de mai multe ori în frumoasa Neapolis; Virgiliu aolo

Ca în trecut, așa și în viitor, „Tribuna Poporului” va fi în fericita situație de a publica articole din peana celor mai distinși publiciști, ș'anume a fraților din România:

Ioan Slavici,
Eugen Brode,
Sept. Albini,
G. Bogdan Duică,
Ilarie Chendi și
Al. Lăpădat, —

ear din partea prietenilor din Arad:

Uncheașu,
Vasilie Goldiș,
Dr. Ioan Suciu,
Sever Secula
Ioan Costa.

Conducerea internă a ziarului rămîne și mai departe încredințată publicistului Russu Șirianu, care avînd concursul tuturor amicilor, va căuta ca să țină și în viitor ziarul la un așa nivel, încît să serve drept mijloc pentru educația civică și națională a mult obiduitului nostru popor.

In acest înțeles vom lupta în viitor și pentru aceasta luptă solicităm spriginul tuturor Românilor de bine. Ear spriginul cel mai mare va fi: să facă o cât mai puternică propagandă pentru abonarea ziarului

„Tribuna Poporului”.

Bucuria Bradului. Gimnasiul român din Brad are zile de bucurie: Terminîndu-se final pertractările lăsamîntului fericitului Teodor Pop din Baia-de-Criș, gimnasiul a intrat ca erede testamentar în proprietatea majorității averii rămasă după el, și zilele astea administrațiunea gimnasiului a și luat în primire însemnata sumă de bani rămași gimnasiului! — Dumnezeu să primească jertfa lui T. Pop, și să răsplătească ostenețele celor ce au obosit în afaceri, pentru limpezirea și fericita ei rezolvare!

Și a scris cele mai frumoase versuri; ear' Băjse, o altă localitate, tot în golful neapolitan, a fost cel mai plăcut și mai cercetat loc de vilegiatură și bîi a patricianilor romani spre finea republicei și la începutul imperiului. Și pe scena amfiteatrului dela Pozzuoli lângă Solfatara, un vulcan pe jumătate stins, s'a prezentat nebanul Nero în aplausele frenetice ale curtesanilor și lingșitorilor, cu cununa de lauri pe frunte și cu lira în mîna.

Dar' dacă Napoli e atît de bogată în frumseți și mîriști naturale, din arta și splendoarea renașterii italiene nu găsim acolo aproape nimic. Arhitectura construcțiilor sale e neglijată și dacă în Musee naționale vedem atâtea lucruri admirabile și de valoare artistică neperitoare, acele sunt toate de origine antică, săpate din adăncimile dela Pompei și Herculanium. În „cinquecento” aproape fiecare oraș italian avea cercul său de artiști, școala sa, de multe ori celebră pentru toate vremurile. În mica și nelușmănată Parma s'a născut și a trăit Correggio, unul dintre cei mai mari artiști, ce au existat vreodată. În și mai mica Perugia a trăit Perugino, nemuritorul mîștru al lui Rafael, care a fost atît de original, încît și în cele mai reșite lucrări ale marelui său elev găsim fondul lăsat de la moartea din Perugia. Siena a fost un adevărat emporiu al arhitecturii și picturii. Și altele și altele, ca să nu mai vorbim de centrele mari și puternice. Nu același lucru se poate zice despre Napoli. Și până ce în orașele Italiei de nord și de

Dr. M. Polyt.

Cine dintre noi nu-și aduce aminte de rolul deosebit pe care l-a jucat fruntașul sîrb Dr. M. Polyt la congresul naționalităților ținut în vara anului 1895 în Budapesta? Cine nu l-a laudat și admirat? Se revelase atunci ca un bărbat politic cu distinse calități și numele lui purtat a fost prin presa întregii Europei.

Puțin în urmă Polyt s'a retras de pe terenul luptelor politice și chiar conducerea ziarului său „Brank” o încredințase altora. S'a ocupat numai cu advocatura: era fisc al fondurilor administrate de consistorul din Carlovetz.

Faptul acesta pe teren politic a avut drept urmare destrămarea partidului liberal al cărui șef fusese Polyt. Pe teren bisericesc s'au înstăpînit radicalii din giurul „Zastavet”. Ear' cît despre alianța naționalităților, rămăsese numai pe hîrtie.

Eată de ce din punct de vedere al luptelor naționalităților se poate considera drept eveniment faptul că Dr. M. Polyt a reîntors în politică. Într'un număr recent al ziarului „Brank” fruntașul sîrb declară că reia conducerea și a ziarului și a partidului său.

Și reia lupta stînd pe baza programului stabilit în congresul dela 1895 al naționalităților. Din oficiu, ce a avut până acum la consistor, s'a retras și își va consacra anii cei mai are numai luptei naționale. Va fi cu atît mai neobosit, va munci cu atît mai mare stăruință, cu cît, zice:

„Guvernul maghiar de azi a reușit să ne drapească mai mult decît ori șicare dintre guvernele de până acum”...

Că e mai bătrîn decît mai tînăr, că nu mai are popularitatea din trecut, cînd înainte cu patruzece de ani alături de Miletić a inaugurat politica națională, asta pe Polyt nu-l descurăgiază. Ci dimpotrivă: nădăj-

duind că Sîrbii din Ungaria nu s'au pornit pe panta decadenței, ci sunt numai neorientați, — Polyt își pune toată experiența și inteligența la dispoziția partidului său, ori mai bine a poporului sîrb; ba întru-cît înțelege ca lupta să se poarte în unire cu celelalte naționalități din patrie, Polyt se angajează într'o luptă ce ne privește pe toți.

Se așteaptă și la eventuale cîruri din partea fraților. Nici asta nu-l va slăbi. Știe doar bine, că bărbați mari ca Bismarck, Gambetta, Cavour și alții, au fost atacați foarte violent din partea conaționalilor lor. Chiar între Slavi, marele Rieger a fost huiduit și portretul lui Strossmayer a fost ars pe stradă. Fiecare luptător în primul rînd de conștiința sa trebuie să asculte și Polyt are convingerea, că a sosit vremea să reîntors în luptă.

Noi îl salutăm cu iubire. Suntem dintre aceia, cari am avut plăcerea să lucrăm, mai multe luni chiar, în înțelegere și pentru aceeași cauză care-l anima pe Polyt. Am admirat înalta lui cultură europeană, manierele lui cuceritoare și mai presus de toate priceperea în ale politicii.

De aceea nici nu ne îndoiim: întrarea în luptă alui Polyt însemnează un pas înainte în cea-ce privește alianța naționalităților. Fără a mieșora pe cine-va, mai ales că pretindem parte și noi din cele petrecute la 1895 în Budapesta, dar trebuie să o spunem: este un merit deosebit al lui Polyt, că acea puternică manifestare a solidarității naționalităților s'a petrecut cu atîta demnitate. Până și presa străină a înregistrat tactul fin cu care fruntașul sîrb a condus desbaterile congresului.

Și suntem siguri: cel dintău lucru ce va întreprinde Polyt, va fi să reia legăturile cu naționalitățile. Ca fost president al congresului îi incumbă chiar datoria să convoace comitetul executiv al celor trei naționalități, și să

mijloc sunt nenumărate biserici și mănăstiri, unele mai frumoase decît altele, în Napoli sunt biserici puține și fără multă arhitectură.

Dacă pe la mijlocul străzilor principale a orașului, Via Toledo, dat în dreapta prin Via S. Trinita, ajungi numai decît la o poartă, prin care intri în curtea bisericii Santa Chiara, o biserică mare, cu o campanilă și mai mare, restaurată acum sunt vre o 150 de ani, tot atît de fășă gust, cum a fost și înainte. În această biserică sunt mausoleele gotice a mai multor regi din casa Arjou, precum și a altor membri din aceeași familie. La stînga altarului principal e așezat în pîrete un sarcofag modest, dar prea frumos și artistic lucrat de sculptorul Carolo Solari. În acel sarcofag își doarme somnul veciniciei sora lui Leopardi, Paolina.

Giacomo Leopardi, cine nu cunoaște acest nume, care cuprinde în sine durerea unei lumi întregi, și suferințele nenorocitorilor din toate vremurile? cine nu tresare la mîrirea lui și cine trecînd prin Napoli nu se abate pe la biserica Santa Chiara, să vadă locul de odihnă al Paolinei sale.

Leopardi, născut din un conte și o marchiză, a fost cel mai strălucitor geniu, poezia lui formează cea mai mare glorie a Italiei moderne și totuși Leopardi a fost cel mai nenorocit om, ce a purtat vreodată suprafața pămîntului. Sufletul său mare și inima sa largă au fost sîtoasă după o fericire sfîntă și dumnezeiască, așa precum

o doresc și o înțeleg cei aleși și totuși destulul a voit, să nu aibă parte nici de cea mai mică mulțumire, cum o au chiar și cele din urmă creaturi omenești.

Au mai existat și alți poeți nenorociți în lume. Și sîrmanul Lenau a fost întru-parea durerei și strălucirea geniului său a întunecat spre sfîrșitul vieții în noaptea nebuniei. Hégésippe Moreau, un tiner și genial poet francez dela începutul secolului XIX, a murit singur și părăsit în spitalul dela Charité în Paris, după ce 28 de ani a trăit o viață de miserie, de lipsă și suferință. Soartea tristă și dureroasă a marelui nostru Eminescu o cunoaștem cu toții. Dar toți aceștia și mulți alții au fost norocoși pe lângă sîrmanul Leopardi.

Leopardi a iubit și admirat natura, mama comună a tuturor; dar această mamă i-a fost vitregă, că l-a dăruit cu un corp bolnăvicios și slăbănog și toată viața sa acurată a fost un șir neîntrerupt de dureri și suferință. Leopardi a iubit la frenesie patria și prima sa poezie publicată a fost un imn de adorațiune pentru Italia sa, pe care o numește „Italia mia, formosissima donna”. Și aceea-tă patrie prea strălucită l-a refuzat dela staul său și pe lângă toate vasițele sale cunoștințe nu i-a dat măcar un mic post după care să-și fi putut susține amărta și modesta sa viață. Leopardi și-a iubit părinții, — dar aceștia, bigoți și nepricupuți, erau vecinic nemulțumiți de recalctantul Giacomo. Leopardi era doritor de iubire, de o iubire curată, măreață supraomenească,

De anul nou...

ce surprize le rezervă

claselor muncitorilor și meseriașilor

Marele magazin alui VILHELM PORTER??

În lunile de iarnă friguroase și umede — Ianuarie, Februarie, Martie — ofer claselor *muncitorilor și meseriașilor* ghetetele înșirate mai jos pe lângă prețurile de acvire și anume:

Ghete de bărbați, simple și cu beset	2 fl.
„ „ dame cu beset	2 „
„ „ bărbați cu șireturi	2 „ 40 cr.
„ „ dame cu șireturi	2 „ 20 „
„ „ „Bergsteiger“ pentru băieți până la n-rul 28	1 „ 25 „
Ghete de „ pentru fete mari până la n-rul 34	1 fl. 60 cr.

Aceste ghetete sunt făcute din cunoscuta piele prima patent, cu talpă dublă, tare și impenetrabilă. Pentru bunătața necondiționată a ghetelor primesc răspunderea: căci pe mine nu dorul de câștig mă conduce, ci nisnița, ca clasele muncitorilor și meseriașilor în lunile aste grele de iarnă să-și poată cumpăra ghetete bune cu prețuri eftine.

Cu toate aceste, fiecare cumpărător capetă și despre suma cea mai mică **bon de fotografiare**. Voi să-mi dovedesc prin aceasta recunoștința pentru părtinirea ce mi-au dovedit-o toate straturile poporului.

868 — 17

Cu deosebită stimă:

Marele magazin alui Vilhelm Porter

Piața-Libertății.